

Enajsta mednarodna olimpijada iz jezikoslovja

Manchester (Velika Britanija), 22.–26. julij 2013

Rešitve nalog individualnega tekmovanja

Naloga št. 1. Pravila:

1. Če je število zlogov v besedi (= osnova + končnica) sodo, vsi zlogi so kratki. Če je število zlogov v besedi liho, je zadnji sodi zlog osnove podaljšan.

2 = 2 + 0:	bu₁na²-∅	3 = 2 + 1:	ba₁ma²-gu₃
4 = 2 + 2:	bu₁na²-gi₃mbal⁴	3 = 3 + 0:	gu₁da²ga₃-∅
4 = 3 + 1:	gu₁da²ga₃-bi⁴	5 = 3 + 2:	ju₁du²lu₃-mu⁴jay₅
4 = 4 + 0:	mu₁yu²ba₃ra⁴-∅	5 = 4 + 1:	ga₁ja²gi₃mba⁴-gu₅

2. Če končnica **-ni** ali **-mu** stoji neposredno za dolgim samoglasnikom, izgubi svoj samoglasnik.

(a) **mugaɕumu, waŋa:lgu.**

(b) **bama:n** — človeka (*rodilnik*), **bupa:bi** — druga ženska, **maɟurmuɟay** — z žabo, **muɟa:mni** — matere (*rodilnik*).

(c) tujca (*rodilnik*) — **muyubara:n**, po mrežo za ribolov — **mugaɕugu**, oče — **bimbi**, od žabe — **maɟu:rmu**, brez moškega — **wagu:ɟagimbal**, goloba (*rodilnik*) — **juduluni**, želva — **baɟi:gal**, brez bumeranga — **waŋalgimbal**.

Naloga št. 2. Spojen samostalnik ima naslednjo zgradbo:

$$\boxed{\begin{array}{l} \text{prilastek} \\ (-l \text{ se izgubi}) \end{array}} + \left\{ \begin{array}{l} \text{-d-} \text{ (pred samoglasnikom)} \\ \text{-n-} \text{ (pred soglasnikom)} \end{array} \right\} + \boxed{\text{odnosnica}}.$$

<i>ilennime</i>	trop jelenov (»jelenov dom«)	<i>møɲer</i>	grom
<i>joqonnime</i>	lesena hiša (»jakutska«)	<i>ciremennime</i>	gnezdo
<i>saanchohoje</i>	lesen nož	<i>joqonchohoje</i>	jakutski
<i>johudawur</i>	etui za nos	<i>saadoŋoj</i>	lesena škatla
(a) <i>ilenlegul</i>	krma za jelene	<i>uoduo</i>	vnuk
<i>cireme</i>	ptica	<i>oŋoj</i>	torba
<i>johul</i>	nos	<i>aariinjohul</i>	puškina cev
<i>aariinmøɲer</i>	strel (»puškin grom«)	<i>uodawur</i>	zibelka
<i>joqodile</i>	konj (»jakutski«)	<i>joqol</i>	Jakut
- (b) *aarii* — puška, *aariidoŋoj* — etui za puško, *ciremedawur* — gnezdo (= *ciremennime*), *ile* — jelen, *johudewce* — konica nosu, *legul* — živilo, *saal* — les, *saannime* — lesena hiša (= *joqonnime*), *uo* — otrok.
- (c) železna ptica — *cuoncirome*, smrčanje — *johunmøɲer*, konica noževega rezila — *chojedewce*, vreča za hrano — *legudoŋoj*.

Naloga št. 3. Pravila:

1. x [ʔ].
2. Samostalnik in sledeči prilastek se izgovori kot ena beseda, vendar na koncu prve besede besedne zveze se izgubi [i] po samoglasniku, v začetku druge besede pa se izgubi [ʔ].

xisitai xagai [ʔisitajʔagai] → [ʔisitaagai]

3. 1 zlog = CVV, CV ali VV (C = soglasnik, V = samoglasnik). Delitev na zloge se začne na koncu besede.

xiaapisi → [ʔiiaapisi] → [ʔiiaapi.si] → [ʔiiaa.pi.si] → [ʔii.aa.pi.si]
hixi xitaixi [hiʔiʔitaiʔi] → [hiʔiitaiʔi] → ... → [hi.ʔii.tai.ʔi]

4. Hierarhija teže zlogov: TVV > DVV > VV > TV > DV (T = nezvoneč soglasnik ([h, k, p, s, t, ʔ]), D = zvoneč soglasnik ([b, g])). Primarni naglas dobi najbolj desni izmed najtežje skupine med zadnjimi tremi zlogi besede.

giopai sabi [giopaʔsabi] → [gio...pa.sa.bi] ^{TV=TV>DV} → [gio.pa.¹sa.bi]

5. Besedna zveza ima sekundarni naglas, če zadnji trije zlogi ne vsebujejo nobenega dela prve besede. Postavljen je po enakih pravilih kot primarni naglas, pri čemer se ne upoštevajo zadnji trije zlogi.

giopai sabi [giopaʔsabi] → [gio...pa.sa.bi] ^{1 2} → [gio.pa.¹sa.bi]
giopai xaibogi [giopaʔʔaibogi] → [gio.pa...ai.bo.gi] _{1 2} → [₂gio.pa.¹ai.bo.gi]

Odgovori:

<i>xaabi</i>	ʔa. ¹ ai.bi	tanek
<i>xaapisi</i>	¹ ʔaa.pi.si	roka
<i>xitixisi</i>	ʔi. ¹ tii.ʔi.si	riba
<i>bigi</i>	bi. ¹ gi	tla
<i>kagahoaogii</i>	ka.ga.ho.ao. ¹ gii	papaja
<i>kaibai</i>	¹ kai.bai	opica
<i>kapiigaiitooi</i>	ka.pii.ga.ii.to. ¹ ii	svinčnik
<i>poogaihiaioio</i>	poo.gai. ¹ hia.to.io	stara banana
<i>xabagi kapioxio</i>	₂ ʔa.ba.gi.ka.pio. ¹ ʔio	drug tukan
<i>xabagi xogiai</i>	ʔa.ba. ¹ gio.gi.ai	velik tukan

Naloga št. 4. Vrstni red besed je $\boxed{\text{osebek}} \boxed{\text{glagol}} \boxed{\text{predmet}}$. Če osebek ni niti v lasti niti lastno ime, stoji pred njim člen *a*.

Samostalnik: $\boxed{\text{koren}} + [-\text{hi množina}] + \left[\begin{array}{l} \text{lastnik:} \\ -\text{ku} \quad 1. \text{ os. ed.} \\ -\text{no} \quad 3. \text{ os. ed.} \\ -\text{ndo} \quad 3. \text{ os. mn.} \end{array} \right]$.

Lastno ime: $a + \boxed{\text{prvi zlog korena}} + a + \boxed{\text{koren}}$.

Lastnina:

$\boxed{\text{v lasti} -\text{no} \text{ lastnik (ednina)}} , \boxed{\text{v lasti} -\text{ndo} \text{ lastnik (množina)}}$.

Glagol: $\left\{ \begin{array}{l} d- \text{ živo in množina} \\ n- \text{ neživo ali ednina} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} o- \text{ sedanjik} \\ a- \text{ prihodnik} \end{array} \right\} + \boxed{\text{koren}}$.

Prihodnik: če je prvi glas korena *f*-, je zamenjan z *m*-, v drugih primerih je *-um-* vstavljen za prvim soglasnikom.

Predlog *we* nakazuje smer gibanja.

1. *andoandoke nogholi lagahiku.*
- (a) Opica kupuje moje mravlje.
2. *a dhinihi dasumuli we murindo robhinehi.*
Demoni se bodo vrnili k učencu od žensk.
3. Mravlja bo plezala na učenčev kamen.
a-la-a-laga na-moni we kontu-no muri.
4. Mravlje grejo k Demonu.
a laga-hi do-kala we a-dhi-a-dhini.
- (b) 5. Opice od mojih žensk bodo rezale moje banane.
ndoke-hi-ndo robhine-hi-ku da-dumodo kalei-hi-ku.
6. Gore od opice so daleč.
molo-hi-no ndoke no-kodoho.

Naloga št. 5. Aktivnost v delu A sproži koncept zavetja. Aktivnost v delu B sproži koncept uporabe rok. Aktivnost v delu C sproži koncept prehranjevanja. Aktivnost v delu D sprožijo dolge besede. Po mnenju raziskovalcev imajo prvi trije dejavniki veliko ekološko veljavnost (to pomeni, da se rezultati ujemajo s podatki o obnašanju ljudi v resničnem življenju) in pomembnost za preživetje, del D pa je odgovorna za grobo vizualno podobo natisnjene besede.

Beseda	Prevod	Del A (zavetje)	Del B (uporaba rok)	Del C (prehranjevanje)	Del D (dolge besede)
<i>refrigerator</i>	'hladilnik'	nizka	nizka	visoka	visoka
<i>cow</i>	'krava'	nizka	nizka	visoka	nizka
<i>bed</i>	'postelja'	visoka	nizka	nizka	nizka
<i>butterfly</i>	'metulj'	nizka	nizka	nizka	visoka
<i>spoon</i>	'žlica'	nizka	visoka	visoka	nizka
<i>cat</i>	'mačka'	nizka	nizka	nizka	nizka